

A költő és a sorsharag.

Az írói és az újságírói foglalkozás az egész világon különálló valami. Nem zárja ki egymást a költő, de csak Magyarországon kényszerülnek együvé. A francia nemzet sok irodalmi híressége, akadémikusa szinte lélegzeni sem tud, ha nem csap át néha az újságírásba is, a különbség köztük és a mi nációbelieink között — sok minden mást nem számítva — főleg az, hogy a megélhetésükért a Pegezust nem kénytelenek igába fogni. Megélnék az irodalomból elég jól s akkor írnak újságot, amikor kedvük van hozzá.

A magyar író létalapja az, hogy tagja legyen valamelyik redakciónak s elsején kijárjon a fixfizetése. Ebből elégítette ki mindenkor a házigazdáját, a rovásírásban jeleskedő főpincért, a részletek mesébe tűnt idejében a szabót. Amit aztán mellékesen az irodalommal keresett, az adta meg a szórakozás alapját. Néha több a fixfizetésnél, de jártak és járnak rossz idők, gyenge konjunktúrák és akkor mégis csak jó a biztos.

Alig van író, aki megmenekül ettől a kettős foglalkozástól, a kezdet éveiben semmi esetre sem. *Reviczky* Gyulának állandó szerkesztőségi robotban kellett élnie, *Mikszáth* Kálmán is sokáig élénkítette újdonságokkal a Pesti Hírlapot. Már képviselő volt és ünnepeket regényíró, amikor felszabadult az ilyen apró lekötöttség alól. De parlamenti karcolatainak megírása végett mégis bejárt a szerkesztőségbe. Az igaz, hogy sokszor a felöltőjét se vetette le, úgy rótta papírra minden pont és ékezet nélküli betűsorait. *Herczeg* Ferenc évek óta volt már a Budapesti Hírlap munkatársa, túl a Mutamur dicsőségén s még mindig végzett belső szerkesztőségi munkát, nem beszélve *Gárdonyi* Gézáról, aki azért hagyta ott a Magyar Hírlapot, mert *Horváth* Gyula a vezércikkeit neki mondta tollba. Mintha az arab telivért eke elé fognák. *Bródy* Sándor évekig dolgozott soronként fizetett honoráriumért a B. H.-ban, azután is aktív újságírónak ment Kolozsvárra s csak jóval később lett aktív író.

Senki magyar tehetség nem menekült meg ettől a robottól, aminek szeretik kidomborítani azt az előnyét, hogy jó, ha az újságírást megneemesíti az irodalom stílusa. Hogy aztán az irodalmon mit ront az újságírás, azzal kevesen törődnek. Vérteli újságíró azért ritkán lesz az íróból. A poéta szeret a felhők közt járkalni, már pedig a riporttémák a földön adódnak s szereplői husból és vérből (sokszor sötét vérből) való alak. Az ábrándozás, az elmélázás helyett tiszta, gyors judicium, főleg emberismeret az elengedhetetlen kellék. Hogy értsen ehhez a költő, aki megesküszik rá, hogy bizonyos szöke haju és kék szemű női teremtmény, a világ legbecesebb kincse, kizárólag őt szereti? Mondom, hogy lehessen ezt készpénznek elfogadni, mikor másik két, vagy három költőzsunaliszta ugyanazt állítja rimes és kurta sorokban ugyanarról a kisasszonyról?

Újságírára volt valamikor kényszerítve *Pósa* Lajos, a Szegedi Napló hasábjain fejtegetve, hogy a rendőrség lázasan keresi Nagy János személyében a tyuklopás ismeretlen tettesét. Az ő diadalmas kifejlődését azért szintén újság hozta meg, de ezt már sok százezren úgy hangoztatták, hogy az *En Újságom*.

Vérteli költő volt Szegeden az a fiatal újságíró is, akiről alább lesz szó. Bolyongó Ahasverus, izzó öserő, nyughatatlan bohém, aki azóta is a lira sok gyönyörű termékével ajándékozta meg a nemzetet.

Azonban a lapnak riportok kellenek, tudósítások a javadalmi bizottság üléséről, statisztika az anyakönyvi hivatalból, értesítés a piaci árakról, dörgedelmes cikk a mézárásokról, amiért őt krajcárral megdrágították a hust. Ezek az őt krajcárok abban a boldog világban jobban fájnak, mint ma a százczek. (Már mint a hiányzóak.)

Nem érezte jól magát, ott hagyta az állását, ült reggeltől másnap reggelig a kávéházban.

Brájer Lajos fumei szerkesztő akkor épp Szegeden járt s nálam érdeklődött, hogy talál-e itt munkatársat, vinné rögtön magával.

Épp van egy alkalmas barátunk, elsőrendű tehetség, az jó lesz.

Megismerttem őket egymással, a költő hajlandó volt a vállalkozásra, még csak *Brájer* skrupulizált.

Sok dolgunk nincs, mindent röviden írunk meg, a fővárosi tudósítás a fődolog. Vett már fel telefont?

— En? — gögösködött a költő. Hogyne.

Ne vegye rossz néven, de szeretem, ha már most tisztába jövünk egymással. Ugy tekintsen, hogy én most a fővárosi tudósító vagyok és letelefonálok a napi eseményeket. Tessék, itt a papír, meg a ceruza. Halló, itt Budapest. Kezdhetjük?

Elővette a B. H.-t és felolvasott belőle három apró hírt.

— Tessék ezeket megírni.

A költő nekifeküdt, izzadt egy negyedórát s átnyújtotta művét. Szépen voltak a hírek megírva,

de nem volt azokban egyetlen szó sem az eredetiből. Még a nevek — közismertek, országosak — is mások.

Brájer nagyot néz, csóválja a fejét, kénytelen voltam közbelépni.

— Alapjában véve igazad van, ez a legjobb újságírói vizsga, de magad látod, milyen izgatott a barátunk. Az utóbbi hetek is megviselték. Majd rendbe jön az új környezetben, hiszen gyerekjáték az egész.

— Csakugyan van benne valami, hagyta rá *Brájer*.

Már épp meg akarta kötni a szerződést, amikor azt mondja a költő.

— Hová is megyünk szerkesztő ur?

Három hónapi próbaidőre nyílik meg a szegedi tőzsde.

(A Szeged tudósítójától.) A kereskedelmi és iparkamarában szombat délután *Wimmer* Fülöp elnökletével a szegedi bankigazgatók és magánbankárok részvételével ülés volt a szűnnetelő szegedi tőzsde életrekeltése ügyében.

Wimmer Fülöp megnyitóbeszédében vázolta az értekezlet célját. Az értekezletnek elsősorban azt kell megállapítania, hogy milyen módon lehetne egy háromhónapos próbaidőre a tőzsde fennállását biztosítani. *Wimmer* Fülöp a maga részéről szükségesnek tartja a tőzsde életrekeltését, különösen azért, hogy legyen egy olyan hely, ahol a szegedi és vidéki értékpapírok árfolyama normális módon kialakulhasson.

Lovász Nándor kifejtette, hogy a szegedi tőzsde még a budapesti papirokkal is foglalkozhatik legalább abban a formában, hogy az itteni pénzüzetek, amennyiben az egyiknek ugyanarra az értékpapírra van vételi megbízása, mint amire a másiknak eladási megbízása van, akkor helyben kliringet létesíthetnek. Ezzel a pénzüzetek is és ügyfelek is telemes költséget takaríthatnak meg. Szükségesnek tartja egyébként azt is, hogy a szegedi tőzsde a terményüzletekre is kiterjessze működését, esetleg a fára is, amelyben Szegeden igen számottevő forgalom van.

Adler Rezső, a régi szegedi tőzsde elnöke természetesnek tartja, hogy a szegedi tőzsde a

— Fiuméba.

— Ah, ez nagyszerű! Ott van férjénél a testvérem.

— Mindenesetre kellemes önnek. Ki a sógora?

A költő von egyet a vállán.

— Biz én nem tudom, minek hívják?

— Nem tudja? Hát a foglalkozása mi?

— Fogalmam sincs róla.

Brájer hamar elajánlta magát, a véleményét csak nekem mondta meg később.

— Hogy bizzak meg annak az újságírónak alaposágában, aki a legközelebbi családi nexusait sem ismeri? Tisztelem-becsülöm a költőt, de az újságot nem lehet rimekben megírni.

Bob.

terményüzleteket is fölkarolja, mivel azonban ezen a téren sokkal nagyobbak a nehézségek, véleménye szerint először az értékosztállyal kell a kísérletet megtenni és a közönséget fokozatosan kell a tőzsde látogatásához szoktatni.

Gross Marcell és *Glücksthal* Lajos a maguk részéről elvből szintén hozzájárultak a tőzsde reaktíválásához és bizonyos technikai természetű kérdéseket adtak elő, amelyek a tőzsde működését megkönnyítenék. *Körmendi* Mátyás azokra a szempontokra hívta fel az értekezlet figyelmét, amelyek a közönség érdekében teszik kívánatosá a tőzsde működését.

Az értekezlet tehát elvileg kimondotta a tőzsde életrekeltésének szükségességét és egy előkészítő-bizottságot küldött ki, melynek az lesz az első feladata, hogy az érdekeit pénzüzetek és vállalatok között arányosan felossza a tőzsde háromhónapos próbaidejére szükséges ötmillió korona költséget, amely 35—40 részre oszlik fel. Ennyi ugyanis azoknak a bankoknak és vállalatoknak a száma, amelyeknek részvényei Szegeden nagyobb forgalomban vannak.

Az előkészítő-bizottság tagjai *Adler* Rezső, *Gál* Miks, *Glücksthal* Lajos, *Gross* Marcell, *Kelen* Hugo, *Koos* Elemér, *Lovász* Nándor, *May* Gyula és *Pataki*. A bizottság szerdán délután fél háromkor tartja legközelebbi ülését a kamarában.

Harc egy 30 esztendő városi adó nem fenntartásáért.

(A Szeged tudósítójától.) Harminc esztendővel ezelőtt, pontosan 1894-ben a város törvényhatósági bizottsága megalkotta a „városi fogyasztási illetékekről” szóló szabályrendeletét, amelynek alapján a behozott tea, kávé, déligyümölcs, kakaó, sütemény és sajt specialitások, halak és vadak után bizonyos vámost szedtek a vámszedők. Mint minden más városi szabályrendelet, úgy ez is a belügyminiszter elé kerül jóváhagyás végett. A belügyminiszter akkor jóvá is hagyta, de nem végérvényesen, mert kikötötte, hogy a város hatóságának minden három évben a jóváhagyás meghosszabbítását kell kérnie. A tanács be is tartotta a szabályt és a szabályrendeletet minden harmadik évben felterjesztette a mindenkori belügyminiszterekhez, akik eddig megadták a három évre szóló jóváhagyást. Az utolsó három év december végén lejár. A tanács a nyár folyamán tehát ismét felterjesztette a szabályrendeletet, de a benne levő díjtételeket arányosította a változott viszonyokhoz.

A belügyminiszter válasza most érkezett meg. Arról értesíti a város hatóságát, hogy a következő három évre nem hagyhatja jóvá a harmincéves szabályrendeletet, mert a pénzügyminiszterrel folytatott megbeszélése során megállapította, hogy ez a városi adó nem megsérti a törvénynek azt a rendelkezését, hogy a kétszeres megadóztatás elkerülendő. Már pedig azok a közszükségleti cikkek, amelyekre a város szabályrendelete fogyasztási illetéket ró ki, forgalmi adó, esetleg fényüzési adó alá esnek, a forgalmi adóból pedig a város részesedést kap és így a kétszeres megadóztatás forogna fenn a fogyasztási illetékek további szedése esetén. A város múlt évi költségvetéséből pe-

dig azt látta a miniszter, hogy ebből az adó nemből 391.948 korona folyt be, a kezelésére pedig 1.188.240 koronát költöttek el, tehát a fogyasztási illetékek megszüntetése, ha nem téves a költségvetés adata, nyereséget jelentene a városra nézve. A kormány egyébként azért ad részesedést a városoknak a forgalmi és fényüzési adókból és azért engedte át a kereseti adót, hogy a városok megszüntessék azokat a kisebb jövedelmet jelentő adó nemeket, amelyeknek kezelése sok munkaerőt emészt fel minden nagyobb eredmény nélkül. A felterjesztett szabályrendelet érvényességét a miniszter tehát nem hosszabbítja meg és ahhoz is csak kivételesen járul hozzá, hogy a város a fogyasztási illetékeket december harmincegyedikéig szedhesse.

A város tanácsa indignálódva vette tudomásul a miniszter elutasító határozatát és elhatározta, hogy a rosszul informált miniszterrel megtelebebezi a jól informálandó miniszterhez. A jövő évi költségvetésben ez a bevételi tétel ugyanis ötvenhétmillió koronával szerepel. Ötvenhétmillió korona bevételről pedig nem mondhat le a város, hiszen a kormány által átengedett új bevételi forrásokból az áthárított kiadásokra nem kerül elegendő fedezet. A fogyasztási illetéket különben is olyan közszükségleti cikkek után szedte a város, amelyek nem elsőrendű közszükségleti cikkek, sőt ma már luxusnak minősíthető a fogyasztásuk és így a kettős megadóztatás esete — amely előfordul máshol is — nem jelent nagyobb igazságtalanságot.

A városházán reméli, hogy a jobban informált miniszter megváltoztatja eredeti álláspontját és meghosszabbítja ismét három évre a harmincesztendő szabályrendelet érvényességét.

Telefon: Pénztár 582. **Belvárosi Mozi** Telefon: Igazg. 258.

Vasárnap, december hó 2-án

A filmművészet csodája!!!

LESSING világhírű drámájának filmváltozata:

A Bölos Náthán.

8 felvonásban.

Főszereplők: Náthán, jeruzsálemi gazdag zsidó **WERNER KRAUSS** ● Recha, fogadott leánya **MUZSNAY BELLA** ● Egy ifjú templárius **CARL DE VOGT**.

Uj! Zigotó, az ötödik lovas. Uj!

A legpazarabb buliszk 2 felvonásban.

Előadások kezdete: Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

A terem kellemesen fűtve van!